

c) Encara que els escribes vagin analitzar Fonte + *Taliata*, *-ada* és de creure —en realitat, segur— que ja es pronunciava enganxat, *fontalada*, i llavors potser es trobaria una explicació per a *-allada*: Una font freda és cosa escaient, a la Vall Ferrera, ja no diguem, però, també és fàcil en els turons d'Olerdola. Llavors ho relacionaríem amb *Fontalles* 3 ALGIDAS. Fa escrípol fonètic no trobar rastres de la *-d-* en els docs. dels Ss. X-XII. Cert que en els adjectius en *-idus* és on la *-d-* s'esvaï primer (cast. *tibio*, *lucio*, *recio*; fr. *sage* etc.).¹⁰ FONTE ALGIDATA? Bona semàntica, però amb ensopell fonètic i fins lexical.

d) Per altra banda, també crida molt l'atenció un detall fonètic: que en un o dos docs. antics tenim *taiada* sense la *-l-*; en un nom del Penedès és difícil creure que hi hagués icisme, ni avui, majorment tan antic; mentre que és fàcil que de *taiada* es passés a *taláda*, per infl. del verb tan corrent. Doncs, ¿FONTEI(S) HIATŪA 'clivelles o cavernes de la font'? hi ha justament avencs amb aigües en aquesta part del Penedès (p. ex. el famós *Avenc de la Ferla*, entre Oleseta i Begues): *fontejada*, fàcilment pron. *fontajada* des d'antic; els noms en *-us*, *-ús*, de la 4a. decl. sovint vacilaven entre gènere neutre i masculí (*lucus*, *-u*, *ficus*, *-u*: és, doncs, possible la hipòtesi HIATŪA (sembla que el NL²⁵ xurro *Yátova* tingui aquesta etim.); això o derivat adjectival.

e) O arribaríem fins a pensar —si aquell *Fontajada* de 1108 és la base autèntica de tot— que resultés de *Fontaina* FONTE DIANA (dissimilació de les *nn* i etim.³⁰ pop.) puix que aquest és comú a Cardós, Provença i Toscana, vist que també hi ha *Fontallada* a la veïna Vall Ferrera.

Com a epíleg i en conclusió. Descartada ja la *a*), restem ben indecisos entre les altres, mal sigui ben hipotètiques i més o menys rebuscades totes quatre. Pogué tanmateix haver-hi un focus local de icisme a l'alt Penedès; de fet l'enq. de Viladellors (1954) revelà allí un illot de *y* en lloc de *yl*. Veg. a la nota final afegida a l'art. *El Fai*, on en trobem un altre a Ribagorça. En definitiva és, doncs, possible que es tracti d'una font amb reguer interromput.

21. FONTOVA, *La Pobla de ~*, el poblet de la frontera lingüística, en el baix Isàvena, entre Llaguarres, Torres del Obispo i Graus; oït *Fantóba* i *Fon-* a Llaguarres, en l'enq. de 1957 (xix, 1ss.).

MENCIONS ANT. 1009: «kastro *Fonte Tova*» (MDuque, *Docs. de Ovarra*, 12.4); 1267: «J. de T., notari publicus de *Fontova* et de *Gudel* [Güel]» (id., ib. 183.43). El cognom *Fontova* (que trobo a Alguerri, en una llista de 1749, era també oriünd d'aquesta encontrada (llistes del mun. d'aquest poble, 1956). ETIM.: *tova* en el sentit de 'concovada, balmada' (*DECat*, s. v. *tou*), o sigui 'font que surt d'una mina',³⁵ com les que solem fer per trobar aigua. *Variants*: *Fontioba*, nom d'una font en te. d'Adons; *font de Fontetúa*, te. Erta, i allí prop *Tossal de Fontuga*, te. Viuet (xix, 184, 169, 159). Més sobre aquest nom a l'art. *Tou*.

Farem capítol a part per als noms on els compostos de *font*, presenten el mot en gènere masculí, com en llatí clàssic (recordem el clàssic immortal: «Fortunate senex, hic inter flumina nota / et fontes sacros, frigus captabis opacum» (*Egl.* i, 52). I en aquesta forma ha romàs fossilitzat, en un bon nombre dels toponims més antics.

22. FONTARGENT, és el nom que li donà Verdaguier, en l'èpica cavalcada dels enamorats, que la veuen de dalt estant, en el cant iv de *Canigó*. L'estany de *F.*, és ja en territori francès, però arran del límit andorrà: «estan de *fontarzen*» vaig oir als pastors de Soldeu, 1952: del Port per on es passa al circ de l'estany (Port de *Fontargent*, en els mapes), «nosaltres en diem Port de Juclà» em deia un dels pastors, *də žuklän* interrompia l'altre. MENCIONS ANT. *Fonte Argentea*, en una carta apòcrifa de població d'Andorra, falsificada potser ja en el S. xi (*BABL* v, 417); 1470: *Font argente* --- *Font Argenta* (Valls, *Priv. And.*, 543), doc. en gascó que, per notar la *-a*, vacilla, entre *-a* i *-e*. També vaig oir *Fontargenta* a d'altres andorrans, com escric en *E.T.C.* III, 181, i *Fontargenta* escriu Anyós (*Rel. de la Vall d'And.*, p. 24).

ETIM. Probablement es pot partir de FONTEM ARGENTĒUM 'argentada, blanquíssima', al·ludint a l'aspecte de la cascada que, com la maragalliana de Loutour, i aquelles de quan «la cascada canta la pastoral quietud» en les *Serres de Canigó* de l'altre gran poeta, J. Seb. Pons, es destrenen damunt l'estany de *Fontargent* «a l'hora d'apuntar el dia, arran de la carena i de la solitud». L'evolució romànica havia de ser *Fontargenc*, o sigui *-ents*, segons el fonema antic, donant la impressió d'un «plural toponímic» en *-ts*, del qual fatalment s'havia d'extraure el singular histerogeni *Fontargent*, i més tard *Fontargenta*, endut per la fluctuació *Font-calent/-enta*, *Font-verd/-verda*.

23. FONT-BEVEDOR: oït «a *fontbabadó*», a la Vall de Querol, te. Porta, cap a Malforat, ja fronterejant amb el de Guils (xxiii, 80). Pròpiament 'font d'aigua bevedora, apta per tal que el caminant en begui sense mal profit'.

24. FONT-CREMAT, mas de *fontkramát*, Vallespir, oït 1960 a Sant Llorenç (xxiv, 71, 14, 81) i a Serrallonga (74.14, 16), entre aquests dos termes i el de Costoja; però tant al cadastre d'aquest poble, com el mapa Lambert (7 × 621, que l'atribueix ja a Serrallonga) li diuen *Pount Cremat*, prop de *Falgó*. Fóra concebible que havent-hi hagut una gran socarrada de boscos s'apliqués antigament aquest adjectiu a la font, però com que és vora una de les branques de la Ribera de Vila-roja, encara és més natural que es vagi tractar d'un pont, que havent estat cremat, passés el seu nom al mas i a la seva font.

25. FONT-PATRÓ i FONT-GARROVER. A Mallorca, totes dues a Mancor, i *Font Garrover* ja figura en el mapa Despuig, com si fos una poss. (evidentment